

Na osnovu dosadašnjeg iskustva u radu s djecom, s ciljem zaštite dječijih prava, a u skladu sa Statutom i Politikom volonterskog rada, Udruženje NARKO-NE donosi

KODEKS PONAŠANJA VOLONTERA/KI PREMA DJECI

U nastavku: Kodeks

UVOD

Kodeks Udruženja NARKO-NE temelji se na vrijednostima i načelima Opće deklaracije o ljudskim pravima, UN-ove Konvencije o pravima djeteta, te na moralno-etičkim principima psihosocijalnog rada i drugih pomažućih profesija.

Pored volontera/ki, odredbe ovog Kodeksa će poštivati i uposlenici/ce Udruženja NARKO-NE kao i stručni/e saradnici/ce-profesionalci/ke u oblasti pomažućih profesija, koji/e, kroz projektne aktivnosti dolaze u kontakt s djecom.

Definicije glavnih pojmova

Dijete

Prema Konvenciji o pravima djeteta, svaka osoba ispod 18 godina smatra se djetetom, ukoliko ta starosna granica nije, prema nacionalnim zakonima, niža.

Prema članu 1. Krivičnog zakona BiH, dijete je svaka osoba ispod 14 godina, a maloljetnik je osoba koja nije navršila 18 godina života.

Volonter (franc. volontaire, voluntas) je osoba koja, na temelju vlastite volje, pruža svoje usluge isključivo bez materijalne naknade.

Volontiranje u Bosni i Hercegovini regulirano je: Zakonom o volontiranju u Federaciji BiH, Zakonom o volontiranju u Republici Srpskoj i Zakonom o volontiranju u Distriktu Brčko. Svi zakoni definiraju volonterski rad kao dobrovoljno ulaganje ličnog vremena, truda, znanja i vještina kojima se, bez naknade, pružaju usluge ili aktivnosti od opšteg interesa kojim se doprinosi poboljšanju kvaliteta života, aktivnom uključivanju građana/ki u društvene procese i razvoju humanijeg i ravnopravnijeg demokratskog društva.

SADRŽAJ

Kodeks sadrži šest temeljnih odredbi unutar kojih su definirani termini i načela koja pozivaju na odgovornost volontera/ki u individualnom i grupnom radu s djecom.

1. Poštivanje misije Udruženja NARKO-NE

Udruženje NARKO-NE kreira i razvija volonterske programe za osnaživanje i zdrav razvoj djece i mladih, te gradi i jača kapacitete profesionalaca/ki za uspješan rad na prevenciji ovisnosti i unaprjeđenju zdravlja u BiH.

Načela

- Volonter/ka će svjesno voditi računa o vlastitom ponašanju u prisustvu djeteta/ce, odnosno neće konzumirati cigarete, alkohol, nargilu, govoriti ili pokazivati primjere društveno neprihvatljivog oblika ponašanja.
- Volonter/ka će pružati podršku djetetu/ci u razvijanju navika lične higijene.
- Volonter/ka će nastojati naučiti dijete/cu valjanom odnosu prema finansijama, razvijati i njegovati socijalne kontakte s vršnjacima/kinjama i drugima, te doprinosti kulturnom obogaćivanju djeteta/ce.
- Volonter/ka će se truditi podržati dijete/cu u svim aktivnostima koje mogu samostalno obaviti.

2. Sigurno okruženje

S obzirom na to da pojedine projektne aktivnosti (individualna i grupna druženja, radionice na otvorenom, izleti i slično) zahtijevaju boravak i kretanje na vanjskom prostoru, samim tim zahtijevaju i posebnu pažnju usmjerenu na dijete. Stoga, naredna načela se odnose na slučajeve u kojima su djeca vani, u gradu, blizu saobraćajnica, blizu rijeke, u velikim parkovima i sl., te kada volonteri/ke trebaju odabrati mjesto u kojem će boraviti s djetetom/com.

Načela

- Volonter/ka će nastojati osigurati odgovarajući prostor (pristojan ugostiteljski objekat, igraonicu, trgovački centar, kino, pozorište, i sl.) u kojem će boraviti s djetetom/com.
- Volonter/ka će brinuti za sigurnost djeteta na vanjskom prostoru, prilikom prelaska ulice, mostova, korištenja javnog prijevoza, prilikom obraćanja nepoznatih ljudi djeci i djece nepoznatim ljudima, ukoliko im je potrebna određena informacija.
- Volonter/ka će se odgovorno odnositi prema okolišu, promovirajući važnost zaštite životne okoline i tako pokazati primjer, te razvijati svijest kod djeteta/ce.

3. Sprječavanje diskriminatorskih ponašanja

Diskriminacija (lat. *discriminare*) = odvajati, praviti razliku po socijalnim, rasnim, etničkim, vjerskim, individualnim, spolnim, jezičkim, starosnim ili drugima osobinama.

Načela

- Volonter/ka će nastojati upoznati i pridržavati se načela Opće deklaracije o ljudskim pravima, UN-ove Konvencije o pravima djeteta, te zakonskih normi koje se odnose na zaštitu ljudskih prava.
- Volonter/ka će nastojati spriječiti ugrožavanje i onemogućavanje primjene ljudskih, odnosno dječijih prava.
- Volonter/ka će izričito izbjegavati diskriminatorska ponašanja prema djetetu/ci.
- Volonter/ka će kroz rad s djetetom/com podržavati i promovirati principe jednakosti spolova.
- Volonter/ka će izbjegavati učešće u aktivnostima koje diskriminiraju djecu po osnovu rasne, etničke nacionalne pripadnosti, spola, religijskog opredjeljenja, ili društvenog statusa.

4. Zaštita privatnosti

Odnosi se na sve što volonter/ka u kontaktu s djetetom ili djecom sazna, a što ne smije biti dostupno drugim osobama, posebno onima od kojih djeca mogu imati štete ili trpjeti posljedice. S druge strane, zaštita privatnosti odnosi se na zaštitu podataka o djetetu prilikom medijskog eksponiranja aktivnosti koje realizira NARKO-NE.

Načela

- Volonter/ka će čuvati informacije i podatke koje dijete/ca podijeli/e s njim/njom.
- Volonter/ka će poštivati granice tačno određenih volonterskih obaveza i aktivnosti, ne ulazeći u bilo koju vrstu terapijskog rada s djetetom/com.
- Volonter/ka će savjesno i odgovorno postupati s materijalima (fotografije, klipovi, tekstovi i sl.) koji mogu otkriti identitet djeteta, a koji su nastali u toku druženja i rada s djetetom/com.

5. Sprječavanje nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja

- a. *Nasilje* označava odnos između dviju strana u kojem jedna strana upotrebom ili prijetnjom upotrebe sile utječe na drugu stranu. Nasilje je svjesna okrutnost usmjerena prema drugima, s ciljem stjecanja moći pomoću nanošenja psihičke i/ili fizičke boli. Postoje sljedeće vrste nasilja: fizičko nasilje je namjerno nanošenje tjelesnih ozljeda; emocionalno ili psihičko nasilje je najčešće verbalni (može biti i neverbalni) oblik nanošenja ozljeda nečijoj psihi; seksualno nasilje je specifičan oblik fizičkog nasilja, čine ga neželjeni seksualni kontakti.
- b. *Zlostavljanje* je stvarna ili potencijalna fizička, psihička, seksualna, emotivna povreda izazvana djelom ili nedostatkom djela od strane roditelja ili osobe na poziciji koja nosi vlast, odgovornost ili povjerenje. Fizičko zlostavljanje može uključivati udaranje, šamaranje, drmanje, bacanje, trovanje, namjerno izazivanje fizičke povrede izmišljanjem simptoma ili namjerno narušavanje zdravlja. Seksualno zlostavljanje uključuje prisiljavanje ili poticanje djeteta da učestvuje u seksualnim aktivnostima, bez obzira da li je osoba svjesna šta se dešava. Emotivno zlostavljanje obuhvaća ograničavanje kretanja, prijetnje, plašenje, diskriminiranje, ismijavanje, maltretiranje, ponižavanje, odnosno svako loše emotivno postupanje koje negativno utječe na djetetovu samopercepciju i razvoj.
- c. *Zanemarivanje* podrazumijeva kontinuirano grubo zanemarivanje i osujećivanje potreba djece i izostavljanje njihove zaštite.

Načela

- Ukoliko primijeti određene fiziološke tragove zlostavljanja kod djeteta/ce ili osnovano sumnja da je dijete žrtva nasilja ili zanemarivanja, volonter/ka će svoje konstatacije ili sumnje podijeliti sa stručnim saradnicima/cama, projektnim/nom koordinatoriom/icom ili supervizorom/icom.
- Volonter/ka će koristiti i učiti dijete/cu nenasilnoj komunikaciji.
- Volonter/ka će u radu s djetetom/com nastojati otkloniti sve mogućnosti erotiziranja djeteta, odnosno seksualnog zlostavljanja (pogledati gore navedenu definiciju).
- Volonter/ka će kroz ljubazan i strpljiv odnos s djetetom/com pridavati važnost njegovanju lijepe riječi, odnosno nastojat će ne koristiti riječi ili mjere koje dijete mogu povrijediti, poniziti, ismijati ili zastrašiti, nastojat će u odnosu s djetetom/com upotrebljavati riječi: molim, hvala, izvoli, izvini.

6. Rad na sebi

S obzirom na to da volonteri/ke predstavljaju uzore djeci s kojom rade, potrebno je da kontinuirano rade na razvijanju vlastitih vještina i sposobnosti.

Načela

- Volonter/ka će raditi na otklanjanju vlastitih predrasuda u odnosu na dijete kroz savjetodavne sastanke sa stručnim saradnicima i superviziju.
- Volonter/ka će voditi računa i raditi na moralno-etičkim normama vlastitog ponašanja.

Politika zaštite djeteta-Aneks 4

- Volonter/ka će imati na umu najbolji interes djeteta, i reagirati na prisustvo bilo kojeg oblika kršenja dječijih prava.
- Volonter/ka će nastojati redovno prisustvovati na ponuđenim edukativnim i aktivnostima psihosocijalne podrške.
- Stečena znanja i vještine volonter/ka će kontinuirano primjenjivati i na taj način raditi na razvijanju ličnosti, odnosno razvijanju sposobnosti razumijevanja sebe i drugih, samokontrole i sposobnost razlikovanja primjerenog od neprimjerenog ponašanja prema ljudima, stvarima i prirodi.

ZAVRŠNE ODREDBE

Kodeks će biti objavljen na internet stranici Udruženja NARKO-NE (www.prevenција.ba).

Uposlenici/ce Udruženja će volonterima/kama, kroz edukativne radionice, te ugovorima o volontiranju posebno ukazati na važnost poštivanja Kodeksa.

Partnerske organizacije će biti upoznate s Kodeksom i važnosti njegovog pridržavanja.

Kodeks stupa na snagu donošenjem odluke izvršnog direktora Udruženja NARKO-NE.

Sarajevo, februar/veljača 2017. godine

Broj: I100-02/17

Izvršni direktor Udruženja NARKO-NE
Amir Hasanović